

REPUBLIKA SRBIA
ULUVUTNO DIZUTNENGO
21-6/12
Beograd

Заштитник грађана
Zaštitnik građana

ker.gn. 1920 data 26. 1. 2012.

THAGARUTNI REPUBLIKA SRBIAKI
-dr Mirko Cvetković, presidento Thagarutnako-

BEOGRAD
mah. Nemanjina 11

Pačavutno,

Devipa nota, pedo fundo procedure save legardile prekal anglodavie dizutnenge, rodipa amalipe dizutnengo „Praxis“ thaj „Centri vaš anglunisaripe juridikake studie“, djanglipe save lelile ano maškaripe e Uče komesarijatea vaš našutne KN, kaj si manglipe vaš pharuvipe thaj djipherdipe kanunesko, normengo thaj generalno aktjengo kotar semnipe vaš reslipe thaj uluvipe hakaj dizutnengo, ano rami e djenoa 18. par. 2. Kanuni kotar Uluvutno dizutnengo („Službeni glasnik RS“, gn. 79/2005 i 54/2007) dava

INICIATIVA

VAŠ PHARUVIPE THAJ DJIPHERDIPE KANUNESKO KOTAR AVRIPARNICAKI PROCEDURA

Kanuni kotar Avriparnicaki procedura manglape te pharuvinolpe vaš sar o dizutne save kotar objektivno sebebja našti te pheren činadipe vaš registruipe ano centralno pustikja pedo djenutnipe Kanunesko kotar centralno pustikja, (nanipe jase bišajipe te dolpe ispati gendjengo kotar persona anglo orgajna direkciake), te resolpe ano avriparnicaki procedura anglo krisi te den ispati vaš poro statusi, jase kaj o krisi šaj te zorakarol fakti save manganape vaš registruibe ano centralno pustikja. Odova kotar akala sebebja:

Ani Republika Srbia djivdinela jekh gendo personengo save khonik nane registruime ano centralno pustikja bijandipaske, jase ano centralno pustikja ano save sine registruime rumindile jase našavdile, a on nanolen dokumentja jase aver ispatja pedo fundo savengo olengo statusi šaj te ovol agorisimo. Akala persone siton vaš juridikako sistemi „bidikhavne“ thaj vaš odova na resena dizutnenge thaj aver hakaja. Majbut var sito alavi kotar persone romane hanigako. Palem, prekal raporti Uče komesarijatesko Khedutne naciengo vaš našutne savo ikaldilo talo anav „Persone ano riziko kotar atridia ani Srbia“ kotar juni 2011. berš, 1,5% djenutne kotar khupatni Romengi, Aškaliengi, Egipćajnengi, nane registruime ano centralno pustik bijandipaski. Leipa ano dikhipe nota savi dengja Thagarutni Srbiaki ano Pučipasko lil Evropako komisiako prekal savo ani Srbia djivdinela paše 450.000 Roma, rezultati rodipasko sikavena pedo odova kaj „juridikake bidikhavne“ persone ani Srbia paše 6.750.

Vaš registruipe ano centralno pustikja bijandipaske prekal djentune Kanuni kotar centralno pustikja thaj aver talokunenske aktja, manglape kaj dendutno rodipasko lilesko vaš registruipe te arakhol ispatja savenca verifikuinela disave faktja phando pere bijandipa thaj identitetea, sar so siton fakti kotar than, dive, masek thaj berš bijandipaski, gendja phande kotar daj/dat thaj aver, so „juridikake bidikhavne“ persone romane nacionalnipaske but drom našti te resen. Registruipe gendjengo kotar daj/dat sito obligaciako, a kerelape pedo fundo adekvatno dokumentja (dokumenti kotar centralno pustik bijandipaski, verifikaciako lil kotar raštranutnipe, personalno karta) thaj uzo obligaciako leipe kotar kotar solduj bijandutne (daj/dat), jase numa e daj, ani procedura. Palem, ano čačipe, maškar persone romane nacionalnipaske, si but baro gendo familiengo savenge djene generaciencia na nolen dokumentja thaj vaš djivdipe ano margine amalipaske thaj ani situacia socialno cidipaske na nolen ni fundone gendja save manglape vaš registruipe ano centralno evidencia.

Sar normenca nane regulišimo efikasno čhane registruipe ano centralno pustikja bijandipaske bare manušengo save na nolen pere dokumentja, na nolen pere gendja, savenge bijandutne (daj/dat) bipendjarde jase bipašutne, on siton trumime beršenca te legaren aver-aver procedure e bidjande agorisipa. Olinge rodipaske lila vaš palem registruipe but var fuljinenape jase e procedura čhinelape, a dendutne rodipaske lileske bičhalenape vaš te inicirinen parnicaki procedura vaš te zorakharolpe dajutnipe thaj dadipe. Ano legaripe parnicaki procedura akale persone palem malavdinape e but barijerenca – krisja rodena kotar stranka te den ispatja pedo fundo savo šaj te konstatuinelpe olengo personalno anav thaj te zorakharolpe identiteti, so ano akala situacia stranka našti te dol; phenena kaj čačikano sito bikompetentno, ani situacia kana kerena pedo rodipe strankako but drom rodena te ikalolpe ispati prekal DNK analiza so vaš akala persone sito birealizumo vaš bare lovenge. Mothovdipe andune pratsavjengo sikavena kaj pozicia krisesko prekal akava pučipe sito but bijekhuto, a kaj khuvipe ano akala procedure nane agorisipe thaj sikavela numa biefektivno šajipe vaš te pherenpe minusja momentalno kanunipasko kana dikhelape palem registruipe ano centralno pustikja bijandipaske.

Juridikako bidikhavne persone save na sinolen suksesti te registruinenpe ano centralno pustikja ano administrativno procedura, ni odova na resle devipa davia vaš zorakharipe dajipe thaj dadipe ano parnicaki procedura, lele šajipe kaj hakaj pedo juridikako personaliteti resena ano avriparnicaki procedura, devipa bahami vaš zorakharipe fakti bijandipasko. Kotar dujto rig, ano norme avriparnicaki procedura nane ulavde kanunipaske agorisibe pedo fundo save šaj te agorisinelpe juridikako statusi. Ini ano mothovdipe pratsavako avriparnicake krisjengo majbut si pozicia kaj palem registruipe šaj te kerolpe numa pedo fundo agorisipasko lilesko administrativno organesko komeptentno vaš legaripe centralno pustikja ano savo kerelape registruipe. Ini uzo odova, semno sito te phenolpe kaj avriparnicaki procedura pedi piri natura šukar vaš agorisipe situacie personengi savengo juridikako subjektiviteti nane pačavisalo, leipa ano dikhippe materia savi regulišinela sar ini norme thaj natura procedurake.

Vaš phendutne sebebja, baro gendo personengo ake beršenca djivdinela bi šajipe te oven registruime ano centralno pustikja bijandipaske, a odolea ini bi šajipe te resen manušikane thaj dizutnege hakaja. Raštra siola obligacia kaj personenge save našti te den ispati pere identitetske, te kerol čučavno thaj efikasno procedura vaš agorisipe problemi palem registruipe ano centralno pustikja bijandipaske, te arakhol pherdo juridikako siguripe, efikasno krisipasko uluvipe thaj jekha-jekh procedura ani praksa.

Oragnizacie thaj ekspertja e djanipa ani akaja umal, majangle Praxis thaj Centri vaš anglunipe juridikake studie, ano maškaripe e Ekspertske servisea akale orgajnesko, gatisarde bukjako teksti pharuvipe kanunesko, savo vaš efikasipe dava uzi Iniciativa. Adikharava kaj leipa akava teksti, uzo adekvatno juridikako tehnikaki redakcia ani Thagarutni, jase kompetentno ministripe, reso iniciativako resela:

Pharuvinelape Kanuni kotar avriparnicaki procedura ('Sl. glasnik SRS', gendo 25/82 thaj 48/88 i „Sl. glasnik RS“, gn. 46/95 – aver kanuni thaj 18/2005 – aver kanuni) adjahar so čivoelape:

2A KERIPE DOKUMENTI KOTAR FAKTI BIJANDIPASKO

Djeno 174a

Persona savi nani registruime ani centralno pustik bijandipaski ano roki kotar 3 masek kotar dive devipe rodipasko lil vaš palem registruipe ko organi direkciako kompetentno vaš legaripe centralno pustikjengo, resela hakaj pedo registruipe ano centralno pustik bijandipaski ano rami e djenutnenca akale kanunesko.

Djeno 174b

(1) Procedura lelape pedo administrativno buti, bahamea personaki kotar djeno 174a, aver persona savo siola direktno juridikako interesi, organi dikhlaripasko jase organi, jase organizacia savi kerela buti kotar uluvipe manušikane hakaja.

(2) Iniciativa vaš leipe procedurako, biphanglo kotar bahami kotar paragrafi 1. akale djenesko, dela organi kotar djeno 174a.

(3) Pedo bahami, jase iniciativa kotar paragrafi 1. thaj 2. akale djenesko, krisi manglape te kerol ini kana našti te dolpe ispati vaš anav thaj angloanav personako savo nane registruimo ano centralno pustik bijandipaski.

Djeno 174v

(1) Bahami kotar djeno 174b adikharela faktja kotar vakhti thaj than bijandipasko, poli, anav talo savo persona pendjardo, sar ini aver direktno faktja save e dendutnoske pendjarde.

(2) Bahami kotar paragrafi 1. adikharela ini gendja kotar ispatune persone save manglape te ašunenpe, a šaj te adikharol ini aver ispatja save siton pendjarde e inijatoreske.

(3) Uzo bahami delape ini ispati kotar nakhipe rokesko kotar djeno 174a.

Djeno 174g

(1) Dokumenti savea verifikuinelape fakti bijandipasko kerelape pedo fundo deklaraciako personako kotar djeno 174a thaj mothovdipe duj pherdeberšenge ispatune persone savengo identiteti zorakhardilo publikake dokumentjenca.

(2) Krisi ani procedura kotar paragrafi 1. akale kanunesko šaj te ikalol ini aver astardutne ispatja.

(3) Dokumenti šaj te kerolpe ini avri e krisesta talo činandipe kotar djeno 166. akale kanunesko.

Djeno 174d

(1) Te sine kaj našti te zorakharolpe dive thaj sati bijandipasko personako savo nane registruimo ano centralno pustik bijandipaski, adikharelape kaj persona bijandili 1. januarea ano 00:00 sati ano odova berš savo šaj te ovol olesko berš bijandipasko.

(2) Te sine kaj našti te zorakharolpe than bijandipasko personako kotar paragrafi 1. akale kanunesko, adikharela kaj e persona bijandili ani komuna bešipaski, jase diz vaš savo adiharelape kaj sito kotar regioni olesko ano savo alo dji ko bijandipe jase ano odova regioni arakhlilo.

Djeno 174đ

(1) Pratsav vaš keripe dokumentesko savea verifikuinelape fakti bijandipasko anelape ani forma agorisipasko lil, ano roki kotar 30 dive kotar dive devipe bahamesko.

---

(2) Dokumenti kotar fakti bijandipasko adikharela anav thaj angloanav personako kotar djeno 174a akale kanunesko, than, data thaj sati bijandipasko, a te sine kaj odova pendjardo thaj ini ano akaja procedura zorahardilo, pedo čhane anglodihlaro kotar djeno 174g akale kanunesko, jase te sine kaj zorahardilo ano aver čhane ano rami e kanunea, palem ini anav thaj angloanav bijandutnengo (daj/dat), than thaj data olengo bijandipasko.

(3) Fakti registruibe gendjengo kotar bijandutnengo (daj/dat) personesko kotar djeno 174a akale kanunesko na činela hakaj vaš negacia olengo daj/dadesko statusi.

(4) Rovipasko lil opipe agorisabasko lil kotar paragrafi 1. akale kanunesko šaj te dolpe ano roki kotar 8 dive kotar dive kana delape agorisipasko lil, a krise anela pratsav kotar rovipasko lil ano roki kotar 90 dive e divesta kana delape.

Djeno 174e

(1) Juridiako zoralikano agorisipasko lil kotar djeno 174đ delape ano roki kotar 8 dive organseske direkciako kompetentno vaš legaripe centralno pustikjengo.

(2) Kompetentno organi kotar paragrafi 1. akale kanunesko mangelape ano roki kotar 3 dive kotar leipe agorisibasko lil te kerol palem registruibe fakti bijandipasko ano centralno pustik bijandipaski.

Djeno 174ž

Procedura vaš keripe dokumenti savea verifikuinelape fakti bijandipasko sito tromalo kotar sa takse thaj hardjipe.

Djeno 174z

Ani procedura keripe dokumentesko kotar fakti bijandipasko ano rami istemalkerenape djenipe djenesko 71, 167-169, 174 akale kanunesko.

Djeno 174i

Vaš procedura kotar keripe dokumenti vaš zorakharipe fakti bijandipasko numa sito kompetentno krise thaj ov našti te legarolpe ani kompetencia publikake notaresko.

ULUVUTNO DIZUTNENGO

Saša Janković

Dendilo ini:

- Ministribe juridikako, ministarkake Snežana Marlović
- Praxis-eske
- Centreske vaš anglunisaripe juridikake studie